

V Praze dne 23.8.1968

8,00 hod.

I n f o r m a c e č. 6

Poznátky k situaci v ČSSR

Z dílčích poznatků a z vlastního pozorování operativních pracovníků se ukazuje, že nálada pražského obyvatelstva má vysloveně protisovětské zaměření. Na různých místech v Praze se během včerejšího dne tvořily hloučky a větší srazy občanů, které voláním, pískáním apod. dávaly najevo svůj nesouhlas s příjezdem vojsk Varšavské dohody. Na více místech v Praze byly rozdávány čs. trikolory, letáky protisovětsky zaměřené a různé rezoluce, které rovněž požadují odchod vojsk a propuštění uvězněných členů ÚV.

Na řadě míst v Praze jsou vylepovány různé plakáty, jsou pemaňlovány výklady protisovětskými hesly. Na několika místech v Praze probíhala podpisová akce za propuštění uvězněných soudruhů a za odchod vojsk.

Leták vydaný v jazycích SSSR, NDR a Polska se obrací na příslušníky těchto armád s dotazem proč k nám přijeli a zároveň zděračňuje, že v ČSSR je naprostý klid, takže jejich zásah je protiprávní. Dále se vyskytla řada letáků, které označují všechny ty, kteří jednají mimo oficiální představitele legální vlády a Dubčekova stranického vedení za zrádce národa.

Podobné podpisové akce byly zjištěny v Maichově Hradišti a Mladé Boleslavi. Ve všech závodech v Mladé Boleslavi proběhla včerejšího dne mezi 12,00 a 13,00 hod. generální stávka.

Včera v časných ranních hodinách bylo provedeno obsazení Českých Budějovic vojsky Varšavské dohody. Do města přijelo asi 30 tanků, kolem nich se celý den shromažďovaly skupiny občanů, kteří se snažili s vojáky diskutovat a zároveň polepili tanky

plakáty a popsali různými hesly. Jako např. "Jděte domů", "Nikdo vás nezval" apod. Na Palackého náměstí došlo kze strany mladých občanů k pokusu shodit auto značky Gaz do vody. Přivolané pomoc vystřelila na výstrahu. Došlo k házení kamenů na tanky, přičemž rovněž byla použita střelba na výstrahu. Ke zranění nedošlo.

Podle poznatků se situace ve městě stále vyhrocuje a není vyloučeno, že může dojít k otevřenému střetnutí. Tyto nálady podporují rezoluce vojenského útvaru, které vyhlásují, že v případě potřeby na rozkaz prezidenta republiky jsou ochotni použít proti cizím jednotkám vojenských prostředků čs. armády.

V nočních hodinách přijeli na OPK Dolní Dvořiště představitelé sovětské armády a jednali s náčelníkem OPK. Kolem 12,00 hod. zablokovaly tři tanky celniště, takže je znemožněn jakýkoli provoz.

Podle poznatků z Brna došlo k obsazení Jihlavy, kde sovětská vojska obsadila poštovní úřad a v blízkosti Gottwaldova je postavena vojenská vysílačka. Ukazuje se, že odpor civilního obyvatelstva proti vojskům Varšavské dohody trvá. Mezi zahraničními občany v Brně je rozšířena zpráva vídeňského rozhlasu, že předseda rady ministrů SSSR Kosygin a maršál Grečko podali demisi. Občané NDR v počtu 10 osob a jeden občan SSSR se snažili využít současné situace k opuštění republiky do Rakouska ve společnosti státních příslušníků KS.

Poznatky ze Severočeského kraje ukazují, že včerejšího dne došlo k opětovnému vystupňování nervozity obyvatelstva, které spontánně na území celého kraje všemi možnými způsoby vyjadřuje svůj zásadně odmítavý postoj vůči pobytu armád Varšavské smlouvy v tomto kraji. Ve všech okresech a ve větších místech jsou organizovány protestní průvody, kde občané vyjadřují skandování a různými hesly podporu právoplatnému vedení strany a ústavním orgánům republiky. Na základě usnesení pléna KV KSČ došlo v době od 12, do 13,00 hod. na území celého kraje k protestní generální stávce.

Tyto nálady na některých místech přerostly v konfliktní situaci. Např. v Ústí nad Labem byla snaha vytvořit bariéry z nákladních a jiných motorových vozidel. K uklidnění došlo na základě výzev ústeckého rozhlasu a přesvědčováním ze strany bezpečnostních orgánů. Podobná situace vznikla v Terezíně.

V Chemutově se v době stávky dostavilo na náměstí značné množství lidí s hanlivými nápisy, které odsuzovaly pobyt vojsk Varšavské dohody v ČSSR. Občané nosili kolem náměstí čs. státní vlajku, přičemž bylo spáleno více sovětských vlajek. Zároveň několik občanů na hraničním přechodě v okr. Děčín upevnilo transparent, aby zahraniční vojska opustila ČSSR. V té době přijížděla z NDR skupina sovětských důstojníků, se kterými naši občané zahájili rozhovory. V průběhu těchto rozhovorů žádal sovětský generál náčelníka pohraničního oddělení VB Jiříkov, aby mu zajistil ochranu při jeho průjezdu do Prahy. Náčelník jeho požadavku nevyhověl. Tato vysvětlení sovětský generál přijal a se svojí skupinou se vrátil zpět do NDR.

Během včerejšího dne vyzvedl předseda okresního výboru Svazarmu v Lounech a předseda městského výboru KSČ z vojenské posádky 40 samopalů a 2 kulometry. Zástupce velitele posádky učinil oznámení Veřejné bezpečnosti, které po projednání s tajemníkem OV KSČ zajistilo, aby zbraně byly uloženy zpět ve skladech ČSLA.

Velmi vážná situace nadále zůstala v Liberci. Od ranních hodin se v prostoru Nové Města pod Smrkem a železniční stanice Žitava na území NDR soustřeďovala větší kolona vozidel vojsk Varšavské dohody. Podle zjištění měla být část těchto vojsk přepravena ze Žitavy do Liberce po železnici. Vzniklá situace byla projednána na předsednictvu OV KSČ, kterým po dohodě s ostatními orgány bylo rozhodnuto, aby v prostoru státních hranic byly vytrhány koleje. Později od tohoto bylo upuštěno a byl přijat návrh, podle kterého by měly být na trati umístěny vagony s písekem, které by přerušily pokračování transportu. Vzhledem k tomu, že tato opatření by v prostoru Liberce mohla vést

k otevřenému střetnutí, náčelník okresního oddělení VB přesvědčil místní funkcionáře, aby tato akce byla zrušena. Po jeho zásahu bylo přijato rozhodnutí, že nebude vyslána do Žitavy lokomotiva.

S ohledem na značnou nervozitu obyvatelstva Liberce, kteří chtějí za každou cenu zabránit okupaci města, okresní orgány se rozhodly, že^k příždějícím vojskům vyšlou své parlamentáře s úkolem, aby přemluvili velitele kolony, aby uskutečnil průjezd vojsk mimo město, po trase určené orgány VB. Sovětský velitel přislíbil, že vojska nebudou při průjezdu ozbrojena. Blížší poznatky k tomuto případu nejsou dosud známy.

Podle rozhodnutí rady městského národního výboru v Liberci bude dne 24.8.1968 v 11,00 hod. proveden společný pohřeb všech obětí tragických událostí z 21.8.1968. Pietní akt má být proveden v prostoru před libereckým kremateriem (mimo město), aby se předešlo případným demonstracím. Realizace tohoto záměru je závislá na souhlasu pozůstalých. Náklady s pohřbem budou hrazeny z fondu MNV Liberec.

Projevuje se vysoká aktivita všech příslušníků Sboru národní bezpečnosti, zvláště při svém obětavém plnění uložených úkolů, ale i ve značné iniciativě a rozhodnosti příslušníků VB, z nichž mnozí dobrovolně přerušili své dovolené a přihlásili se k plnění služebních povinností.

~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ Včerejšího dne ve 20,30 hod. došlo v táboře nápravné výchovy Bytys u Příbramí k pokusu o hromadný útek odsouzených, který byl likvidován.

Do současné doby jsme neobdrželi další poznatky.